EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2001/0270(CNS)

19.9.2007

*

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes pamatlēmumam par cīņu pret atsevišķiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm ar krimināltiesību palīdzību
(11522/2007– C6-0246/2007 – 2001/0270(CNS))

Atkārtota apspriešanās

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referente: *Martine Roure*

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

*	Apspriežu procedūra *nodoto balsu vairākums*
**I	Sadarbības procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
**II	Sadarbības procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***	Piekrišanas procedūra *Parlamenta deputātu vairākums, izņemot gadījumus, kas minēti EK līguma 105.,107.,161.un 300. pantā un ES līguma 7. pantā*
***I	Koplēmuma procedūra (pirmais lasījums) *nodoto balsu vairākums*
***II	Koplēmuma procedūra (otrais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju* *Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju*
***III	Koplēmuma procedūra (trešais lasījums) *nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopīgo projektu*

(Norādīto procedūru izvēlas atkarībā no Komisijas ierosinātā juridiskā pamata)

Grozījumi normatīvā tekstā

Parlamenta grozījumos izmaiņas ir ***treknrakstā un slīprakstā***. Teksts *parastā slīprakstā* tehniskajiem dienestiem norāda tās normatīvā teksta daļas, kurās ir ierosināti labojumi galīgajam teksta variantam (piemēram, nepārprotami kļūdainas teksta daļas vai to izlaidumi kādā no valodām). Šie labojumu ierosinājumi jāapstiprina attiecīgajiem tehniskajiem dienestiem.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS 5

PASKAIDROJUMS 10

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes pamatlēmumam par cīņu pret atsevišķiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm ar krimināltiesību palīdzību (11522/2007 – C6-0246/2007/ – 2001/0270(CNS))

(Apspriežu procedūra – atkārtota apspriešanās)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Padomes priekšlikumu (11522/2007)

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomei (COM(2001)0664)[1],

– ņemot vērā 2002. gada 4. jūlija nostāju[2],

– ņemot vērā ES līguma 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

– ņemot vērā ES līguma 39. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru Padome ar to ir apspriedusies (C6-0246/2007),

– ņemot vērā Reglamenta 93. pantu, 51. pantu un 55. panta 3. punktu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu un Juridiskās komitejas atzinumu (A6-0000/2007),

1. apstiprina grozīto Padomes priekšlikumu;

2. aicina Padomi atbilstīgi grozīt tekstu;

3. aicina Padomi informēt Parlamentu, ja tā ir paredzējusi nepievienoties Parlamenta apstiprinātajam tekstam;

4. prasa Padomei vēlreiz ar to apspriesties, ja tā ir paredzējusi būtiski grozīt Komisijas priekšlikumu vai aizstāt to ar citu tekstu;

5. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt Parlamenta nostāju Padomei un Komisijai.

Padomes ierosinātais teksts	Parlamenta izdarītie grozījumi
	Grozījums Nr. 1 9.a apsvērums (jauns)
	9.a) Ar rasismu vai ksenofobiju saistīta pārkāpuma pastrādāšana, veicot profesionālu darbību, jāuzskata par vainu

[1] OV C 75 E, 26.3.2002., 269. lpp.
[2] OV C 271 E, 12.11.2003., 558. lpp.

pastiprinošu apstākli, jo tā ir stāvokļa ļaunprātīga izmantošana un ir īpaši nosodāma.

Pamatojums

Šis apsvērums, kas bija Komisijas sākotnējā priekšlikumā, ir jāiekļauj no jauna. Rasisma un ksenofobijas upuriem bieži vien ir grūti aizstāvēt savas tiesības. Pastiprinošais raksturs nodarbinātības jomā nereti ir visvairāk izmantotais līdzeklis šajā nolūkā.

Grozījums Nr. 2
1. panta 1. punkta c) apakšpunkts

c) Starptautiskās krimināltiesas statūtu 6., 7. un 8. pantā definēto genocīda noziegumu, noziegumu pret cilvēci un kara noziegumu publiska attaisnošana, noliegšana vai rupja banalizēšana, vēršoties pret kādu saistībā ar rasi, ādas krāsu, reliģiju, izcelsmi vai valsts, vai etnisko piederību noteiktu personu grupu vai personu grupas locekli, ja darbība ir veikta tā, lai izraisītu vardarbību vai naidu pret šādu personu grupu vai personu grupas locekli;	c) Starptautiskās krimināltiesas statūtu 6., 7. un 8. pantā definēto genocīda noziegumu, noziegumu pret cilvēci un kara noziegumu publiska attaisnošana, noliegšana vai rupja banalizēšana, vēršoties pret kādu saistībā ar rasi, ādas krāsu, reliģiju, izcelsmi vai valsts, vai etnisko piederību noteiktu personu grupu vai personu grupas locekli, ***vai,*** ja darbība ir veikta tā, lai izraisītu vardarbību vai naidu pret šādu personu grupu vai personu grupas locekli;

Pamatojums

Jāparedz iespēja uzsākt tiesvedību arī par šajā punktā noteikto ar nodomu īstenoto rīcību, ja to nav izraisījis naids vai vardarbība, jo arī genocīda noziegumu noliegšana vai rupja banalizēšana ir viens no rasisma veidiem.

Grozījums Nr. 3
1. panta 1. punkta d) apakšpunkts

d) tādu noziegumu publiska attaisnošana, noliegšana vai rupja banalizēšana, kas definēti 1945. gada 8. augusta Londonas nolīgumam pievienotās Starptautiskā militārā tribunāla hartas 6. pantā, vēršoties pret kādu saistībā ar rasi, ādas krāsu, reliģiju, izcelsmi vai valsts, vai etnisko piederību noteiktu personu grupu vai personu grupas locekli, ja darbība ir veikta tā, lai izraisītu vardarbību vai naidu pret	d) tādu noziegumu publiska attaisnošana, noliegšana vai rupja banalizēšana, kas definēti 1945. gada 8. augusta Londonas nolīgumam pievienotās Starptautiskā militārā tribunāla hartas 6. pantā, vēršoties pret kādu saistībā ar rasi, ādas krāsu, reliģiju, izcelsmi vai valsts, vai etnisko piederību noteiktu personu grupu vai personu grupas locekli, ***vai,*** ja darbība ir veikta tā, lai izraisītu vardarbību vai naidu

šādu personu grupu vai personu grupas locekli.	pret šādu personu grupu vai personu grupas locekli.

Pamatojums

Skatīt iepriekšējo pamatojumu.

Grozījums Nr. 4
1. panta 1. punkta e) apakšpunkts

e) Šā panta 1. punkta nolūkos dalībvalstis var izvēlēties, vai sodīt tikai rīcību***, kas traucē sabiedrisko kārtību vai kura ir draudoša, aizskaroša vai pazemojoša***.	e) Šā panta 1. punkta nolūkos dalībvalstis var izvēlēties, vai sodīt tikai ***ar draudiem saistītu, cieņu aizskarošu vai apvainojošu*** rīcību ***(svītrojums)***.

Pamatojums

Jēdziens „draudi sabiedriskajai kārtībai” ir pārāk neskaidrs, tāpēc tas jāsvītro.

Grozījums Nr. 5
1. panta 1. punkta f) apakšpunkts

f) Šā panta 1. punktā minētā atsauce uz reliģiju ir paredzēta, lai ietvertu vismaz tādu darbību, kas ir ieganstsl, lai vērstos pret personu grupu vai personu grupas locekli saistībā ar rasi, ādas krāsu vai valsts vai etnisko piederību.	f) Šā panta 1. punktā minētā atsauce uz reliģiju ir paredzēta, lai ietvertu vismaz tādu darbību, kas ir ieganstsl, lai vērstos pret personu grupu vai personu grupas locekli saistībā ar rasi, ādas krāsu vai valsts vai etnisko piederību. ***Tomēr dalībvalsts nevar izslēgt no krimināltiesiskās atbildības personu izteikšanos vai rīcību, kuras mērķis ir kurināt rasu naidu.***

Pamatojums

Šis punkts ir būtisks ierobežojums attiecībā uz pasākumiem, kas paredzēti uz reliģisko ticību pamatota rasisma apkarošanai. Obligāti jānodrošina tas, ka jebkura izteikšanās vai rīcība nolūkā kurināt rasu naidu ir krimināli sodāma.

Grozījums Nr. 6
1. panta 2. punkts

2. Šā pamatlēmuma pieņemšanas laikā Padomē jebkura dalībvalsts drīkst izteikt paziņojumu, ka tā ***noteiks*** *sodu par* 1.	2. Šā pamatlēmuma pieņemšanas laikā Padomē jebkura dalībvalsts drīkst izteikt paziņojumu, ka tā ***nenoteiks*** *par sodāmu* 1.

punkta c) un/vai d) apakšpunktā minēto noziedzīgo nodarījumu noliegšanu vai rupju banalizēšanu ***vienīgi tad***, ja šajos pantos ***minētos noziedzīgos nodarījumus ar galīgu lēmumu ir atzinusi šīs dalībvalsts valsts tiesa un/vai starptautiska tiesa, vai tos ar galīgu lēmumu ir atzinusi tikai starptautiska tiesa***.	punkta c) un/vai d) apakšpunktā minēto noziedzīgo nodarījumu noliegšanu vai rupju banalizēšanu ***(svītrojums)***, ja šajos pantos ***minētie noziedzīgie nodarījumi par tādiem ir noteikti dalībvalsts tiesību aktos vai ja tie par tādiem atzīti ar šīs dalībvalsts valsts tiesas vai tikai ar starptautiskas tiesas galīgu lēmumu***. ***Attiecīgā dalībvalsts par to informē Komisiju.***

Pamatojums

Darbības panti ir jāsaskaņo ar 10. apsvērumu, kas nosaka, ka dalībvalsts var pieņemt iekšējo tiesību pasākumus, piemēram, tiesību aktus, lai apkarotu 1. punkta c) un d) apakšpunktā aprakstīto ar nodomu īstenoto darbību.

Grozījums Nr. 7
7.a pants (jauns)

	7.a pants
	Obligātās prasības
	1. Dalībvalstis var pieņemt vai saglabāt pasākumus, kas paredz augstāku aizsardzības līmeni pret rasismu un ksenofobiju nekā šā pamatlēmuma noteikumi.
	2. Šā pamatlēmuma īstenošana nekādā gadījumā nevar būt iemesls dalībvalstu jau noteiktā aizsardzības līmeņa pazemināšanai šā lēmuma piemērošanas jomās.
	3. Šajā pamatlēmumā neko nedrīkst interpretēt kā tādu, kas skar dalībvalstu saistības, kuras tām jāpilda saskaņā ar 1966. gada 7. marta Starptautisko konvenciju par jebkāda veida rasu diskriminācijas izskaušanu. Dalībvalstis šo lēmumu īsteno saskaņā ar minētajām saistībām.

Pamatojums

Pamatlēmumā jāietver nemazināšanas klauzula, lai raudzītos, ka tā īstenošana nerada Padomes Direktīvas 2000/43/EK 6. pantā (1. un 2. punkts) paredzētās esošās aizsardzības pavājināšanos. Tajā jāietver arī noteikums, kas paredz, ka pamatlēmuma īstenošana neskar nevienu no saistībām, kuras noteiktas saskaņā ar Starptautisko konvenciju par jebkāda veida rasu diskriminācijas izskaušanu (3. punkts).

Grozījums Nr. 8
10. panta 3. punkts

3. Pirms 10. panta 1. punktā minētā trīs gadu termiņa beigām Padome pārskata šo pamatlēmumu. Lai sagatavotu šo pārskatu, Padome jautā dalībvalstīm, vai tās ir saskārušas ar sarežģījumiem tiesas iestāžu sadarbībā attiecībā uz 1. panta 1. punktā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Papildus tam Padome var lūgt Eurojust iesniegt ziņojumu par to, vai atšķirības valstu tiesību aktos ir radījušas problēmas saistībā ar dalībvalstu sadarbību šajā jomā.	3. Pirms 10. panta 1. punktā minētā trīs gadu termiņa beigām Padome pārskata šo pamatlēmumu. Lai sagatavotu šo pārskatu, Padome jautā dalībvalstīm, vai tās ir saskārušas ar sarežģījumiem tiesas iestāžu sadarbībā attiecībā uz 1. panta 1. punktā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem***, un apspriežas ar Eiropas Parlamentu***. ***Pārskatot pamatlēmumu, Padome ņem vērā Eiropas Pamattiesību aģentūras un šajā jomā darbojošos nevalstisko organizāciju viedokli.*** Papildus tam Padome var lūgt Eurojust iesniegt ziņojumu par to, vai atšķirības valstu tiesību aktos ir radījušas problēmas saistībā ar dalībvalstu sadarbību šajā jomā.

Pamatojums

Pārskatot pamatlēmumu, ir jāapspriežas ar Eiropas Parlamentu un jāņem vērā arī NVO un Pamattiesību aģentūras viedoklis.

PASKAIDROJUMS

Ievads

Eiropas Pamattiesību aģentūras 2007. gada augusta pirmajā ziņojumā ir norādīts, ka rasistisko noziegumu skaits palielinās vismaz 8 Eiropas valstīs. Ziņojumā ir teikts, ka „vardarbība un rasistiski noziegumi ir nopietna sociāla slimība, kas skar visu Eiropu". Šis fakts vēlreiz pierāda to, ka Eiropas līmenī steidzami un aktīvi jācīnās pret rasisma, neiecietības un ksenofobijas likstu.

Visās ES dalībvalstīs lielākā vai mazākā mērā ir tiesību akti rasisma un ksenofobijas apkarošanas jomā, tomēr tajos ir atšķirības. Šo atšķirību dēļ ir nepieciešama Eiropas līmeņa harmonizācija, lai nodrošinātu efektīvu pārrobežu cīņu pret rasismu un ksenofobiju, kā arī Eiropā kopumā.

Priekšvēsture

Padome 1996. gadā pieņēma vienoto rīcību 96/443/JAI rasisma un ksenofobijas apkarošanai. Tajā ir iekļauti noteikumi, kas paredz dalībvalstu krimināltiesību saskaņošanu un savstarpējas palīdzības pastiprināšanu rasisma un ksenofobijas apkarošanā.

Komisija 2001. gada novembrī[1] iesniedza priekšlikumu pamatlēmumam par rasisma un ksenofobijas apkarošanu. Šim priekšlikumam bija divkāršs mērķis: nodrošināt, lai par tāda paša veida rasistisku vai ksenofobisku rīcību visās dalībvalstīs tiktu piemērots vienāds kriminālsods, un uzlabot tiesu iestāžu sadarbību šajā jomā. Turklāt jaunums salīdzinājumā ar vienoto rīcību bija tāds, ka tā vietā, lai izvēlētos starp šādas uzvedības inkriminēšanu un atkāpšanos no divkāršas inkriminēšanas principa, dalībvalstīm tiek uzliktas saistības veikt pasākumus, lai šādu rīcību sodītu kā krimināpārkāpumu.

Neraugoties uz daudzajām diskusijām Padomē, par šo tekstu nekāda vienošanās tā arī netika rasta. Itālijas delegācija, kas vienmēr ir bijusi pret šo priekšlikumu un kas 2003. gada martā ierosināja alternatīvu tekstu, 2006. gadā atsauca savus iebildumus. Tas ļāva atsākt debates, pamatojoties uz Luksemburgas prezidentūras 2005. gadā rasto kompromisu. Pateicoties Vācijas prezidentūrai, Padomei 2007. gada 19. aprīlī izdevās panākt politisku vienošanos[2].

Eiropas Parlaments 2002. gada 4. jūlijā pieņēma pirmo atzinumu (*Ceyhun* ziņojums – T5-363/2002[3]). Tomēr šā atzinuma pamatā ir Komisijas sākotnējais 2001. gada priekšlikums. Padomes teksts ir vairāku gadu sarunu rezultāts un līdz ar to ievērojami izmainīts. Tāpēc bija vēlreiz jāapspriežas ar Parlamentu.

Referentes nostāja

Referente pauž gandarījumu par to, ka Padomei visbeidzot ir izdevies panākt vienošanos

[1] COM(2001)664, OV C 75 E, 26.3.2002., 269. lpp.
[2] Dokuments 5118/07 *DROIPEN* 1.
[3] OV C 271 E, 12.11.2003., 379. lpp.

attiecībā uz priekšlikumu pamatlēmumam par rasisma un ksenofobijas apkarošanu. Eiropas pilsoņu pamattiesību aizsardzība un veicināšana un jo īpaši cīņa pret rasismu un ksenofobiju patiesi ir būtiska Eiropas Savienības prioritāte. Tāpēc Padomei nespēja rast vienošanos par šo priekšlikumu pamatlēmumam radīja nopietnas bažas. Eiropas Savienībai, pieņemot šo tekstu, ir jādod politisks signāls pamattiesību atbalstam.

Tomēr referente pauž nožēlu, ka Padomes izstrādātajam tekstam trūkst tālejošu mērķu un tajā nav noteikts politisks uzdevums, ko izvirza cīņa pret rasismu un ksenofobiju. Šajā tekstā diemžēl ir saglabājušies tikai daži elementi no Komisijas 2001. gada priekšlikuma, ko Parlaments vēlējās atbalstīt savā pirmajā ziņojumā. Apzinoties to, cik nepieciešams bija kompromiss un cik grūti to bija rast, referente tomēr pauž nožēlu, ka šis kompromiss tika panākts uz pamatlēmuma priekšlikuma juridiskās kvalitātes rēķina. Viņa jo īpaši pauž bažas par šī teksta piemērošanas jomas būtisko ierobežošanu. Nožēlojami ir arī tas, ka rasistu grupas apvainojumi un tās vadīšana netiek uzskatīta par pārkāpumu, kā to savā priekšlikumā bija noteikusi Komisija.

Turklāt papildu ierobežojums, kas noteikts piemērošanas jomai, pievienojot 1. panta 1.f) punktu, ar kuru tiek izslēgta daļa no rasisma, kas balstās uz reliģisko ticību, pēc referentes domām, ir pārmērīga un tā ir jāgroza, lai nodrošinātu to, ka par šāda veida rasisma izpausmi var ierosināt krimināllietu tieši tāpat kā par pārējām. Tas pats attiecas arī uz nepieciešamību pievienot papildinājumu, ka 1. panta 1. c) un 1. d) punktā par noziedzīgu atzītā uzvedība „var sekmēt vardarbību un naidu". Genocīda noziegumu banalizēšana ir viens no rasisma veidiem, tāpēc dalībvalstīm tā ir jāsoda arī tad, ja tā nerada naida vai vardarbības risku.

Tomēr referente uzskata, ka šis pamatlēmums ir nozīmīgs pirmais solis ceļā uz efektīvāku rasisma un ksenofobijas apkarošanu Eiropas līmenī un uz obligātu minimālo saskaņošanu šajā jomā. Tā pieņemšana vēl aizvien ir būtiska. Tomēr referente uzstāj, ka Eiropas Savienībai jāizvirza tālejošāki mērķi un uzdevumi pamatlēmuma pārskatīšanas laikā, kas paredzēta pēc trim gadiem. Viņa turklāt iesaka pievienot punktu (jauns 7.a pants), kas vienlaicīgi paredz gan noteikumu nevājināšanas klauzulu, lai ar šo pamatlēmumu netiktu mazināts pašreizējais aizsardzības līmenis saskaņā ar „Rases" direktīvas 2000/43/EK 6. pantu, gan nodrošinātu, ka pamatlēmums nepieļauj zemāku aizsardzības līmeni par to, kādu nodrošina Starptautiskā konvencija par jebkāda veida rasu diskriminācijas izskaušanu.

Referente atgādina, ka, lai nodrošinātu efektīvu cīņu pret rasismu, šim pamatlēmumam jāiekļaujas vispārējā Eiropas instrumentu sistēmā jebkāda veida diskriminācijas apkarošanai. Pēdējais Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras ziņojums rāda, ka rasu diskriminācija it īpaši vērojama nodarbinātības, izglītības un mājokļa jomā. Tāpēc šis pamatlēmums par rasismu ir jāpapildina, pieņemot vispārīgu direktīvu par cīņu pret jebkāda veida diskrimināciju, kas minēta Līguma 13. pantā.

Visbeidzot referente pauž nožēlu, ka pamatlēmuma par rasisma un ksenofobijas apkarošanu piemērošana tika ierobežota ar Padomes vienprātības noteikumu un vienkāršu apspriešanos ar Eiropas Parlamentu šajā jomā. Viņa uzsver, ka steidzami jāļauj pāriet uz lēmumu pieņemšanu ar kvalificētu balsu vairākumu un koplēmuma procedūru attiecībā uz visu trešo pīlāru.